

ΕΙΣ ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΛΕΠΤΑ 5
ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΗΣ ΓΡΑΒΙΑΣ

Εύρηκα τ' Ανδρούτσου Οδυσσεύ να λάβης τὸ σπέρμα,
 ποῦ εἴπλεξας τ' ἀγῶνάς μας ζηλευτικὸ σὲ Χάνι!
 Ἐγείρου ἐκ τοῦ τάφου σου μὲ τὴν χροστὴν στολὴν σου,
 νὰ δῆς τὴν εἰς ἀκόρσιον ἀποκατάστασίν σου!
 Νίκην τὴν πλέον ἔδοξον γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν,
 μαχόμενος ἀνέγραψες σ'τὴν Ἐθνικὴ Ἱστορίαν.
 Πλατ' ἐπλευσας τοῦ Γένους μας τὰς τόσας ἀτιμώσεις....
 Δουλείαν.. ἀνδροποδοσίαν.. κ' ἄλλας σκληρὰς κενώσεις!...
 Ἢ δὲ κόκκαλα ἐπέσανε εἰς τῆς Γραβιάς τὸ Χάνι,
 εἰς τὸν κόρφο τῆς Πατρίδος ἢ Ἀλευθερίαν τὰ βέβαια.
 Ἔναι λείψανα Λεόντων, π' εἶδαν τὸ χῶμα,....
 χιλιάδας Τούρκων ἐπλώσαν σ'τὸ ἔδρανον γιὰ στρώμα.
 Καὶ θά ναι πλεῖς καλλίτερα κ' ἐπ' τὸ χονδρὸ διαμάντι,..
 ρουμπίνια καὶ Σαπφειροῦς... κ' ἐπ' ὅλα τὰ ποιδάντια,....
 Ἴνα κοσμοῦν τοῦ Γένους μας τὸ δοξασιμὸν Στέμμα,
 ἐποῦ γι' αὐτὸ οἱ πατέρες μας ποτάμια ἔχυσαν αἷμα!
 Ὅτ' ἦναι π' εἰς περιβλεπτό μὲ τὰ τοιαῦτα κάλλη,....
 σ'τοῦ ἔθνους μας τὸ ἔδοξον Βασιλικὸ κεφάλι!
 Νὰ στέφῃ τὴν μεγαλήν μας αἰμοσταγῆ Πατρίδα,
 τὴν μεταξ' ὄλων τῶν ἔθνων ποσιώστην Ἡρωίδα!
 Τοιαῦτα κόκκαλα ἴσα, ἀν' βρισκονται σ'τὸ Χάνι,
 καὶ Ἕλληνας διὰ φυλακτὸ σ'τὸν κόρφο τοῦ ἁβέβαιου!
 Ἔναι Γιγάντων λείψανα, χονδρὰ κ' ἀνδοξασιμῆς,
 π' ἀπέμισαν ἀέρας, γιὰτ' εἶναι μυροῦ ἔναι,
 κ' ἄλλων Μαρτύρων Πίσταως... Ὁμοῦ Ἐλευθερίας...
 ὣσαν ἐκεῖνα π' ἀγίασαν Μαρτύρων τῆς Θεοσεβείας...
 μοσχοβολῶν σ'τὸν ἀγίασμὸν καὶ Θεοσπεύσαν πόσιν,....
 κ' ἐμπνέον δόξαν ἀληθῆ, κ' ἀγάπην ποτὲ τῆ σπῆθι!
 Ἐκμαν θεύματα πολλὰ σ'τὴν ἀνδρική ζωὴ τους,....
 κ' ἄλλα θὰ κάμουν ἔψωγα μὲ τὴν ἀνδραγαθίαν τους.
 Ἔν' τῶν πεσόντων μαχητῶν τ' ἀνδρείου Οδυσσεύς,
 ποῦ δὲν τὰ λῶναι ὁ καιρὸς σεβόμενος τὸ κλέος!
 Νὰ τὰ θυμῶν ἢ γὰρ... ὁ κόσμος... καὶ τὸ Στέμμα...
 π' ὁ εἶς τ' Ανδρούτσου ἔξέπλενε μὲ τῆς Τουρκίας τὸ αἷμα
 τὸ Χάνι ἐκεῖνο τῆς Γραβιάς κ' ὕψωσε ποταμιῶδες
 ἀπὸ κεφάλια Τούρκικα σ'ὰν ἄλλος Ἀσιωνίδας!

Ἀνέμισα σ'τὰ κόκκαλα... σ'τῶν Τούρκων τὸ λημέρι...
 Τουρκαλβανὸν εὐρέθηκα τ' ἀρωμασιμένο χέρι...
 Καὶ ἦτο τοῦ Χαλλήλου π' ἐσώθησαν τὸν εἶμα
 καὶ τῶν σκωληκώδων σ'τὸν τούρκικὸ τὸ λάκκο!...
 Χέρι μὲ σὰρκα ἀνάλωτη... γέει κατηραμένον...
 π' ἔψωπεν ὀλοζώντανον Λεβέντην δοξασιμῆν!
 Κι' ὁ εἶμας ἐτραγοῦδα σ'τοῦ γύρου τοῦ σουβλιού του,
 γιὰτ' εἶναι ἐνοκωθε φωτὶ σ'τὰς σάρκας τοῦ κεραμιῦ του.
 Ἔλεγε μὲ λαύρα μῆσε τοῦ ὑπὸ Ἐλευθερίας,
 σ'τὸ καμίν ἀνώτερο τῆς φλογερᾶς θεσίας!
 Κ' ἡ φλόγα κείν' ἢ ἀσβεστος τοῦ πετριωτισμοῦ του...
 κενδίνιζε τὴν βίσσανον ψημοῦ καὶ σουβλισμοῦ του!
 Παρόμοιο μαρτύριο δὲν εἶδ' ἢ ἀνθρωπότης
 νὰ πράξῃ σ'τὸν αἰῶνά μας ὁμοῖα βερβερότης!
 Ἀλλὰ σ'τὸ Χάνι τῆς Γραβιάς μ' ἀκτινοβολοῦ τὸς
 περιβλεπτοῦς ἐψώθηκεν ἢ Ἐθνικὴ μας δόξα!...
 Ἢ ἐν μέσῳ τῶν Παλληκασιῶν καὶ Σημαιῶν κοκκίνων,
 ἐξάπλωσε τὸς πτέρυγας σ'τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων.
 Κ' ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς Ἄσους καὶ Θεόνους τῆς Εὐρώπης
 μὲ τῆς Κλειούς τὸν κάλαμον... τὰ ἔπη Καλλιόπης!

Ἰσὸ Ἰόν' αὐτὸ πολέμησαν γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν
 ἀκτὴν εἶπες Ἡρώες ὡς ἐμμενῆ Θορία

Ἄρα χιλιάδες τοῦ Μεγμέτ καὶ τοῦ Ὀμέ—Βουόνη,
 κ' ἐμέτρητ' ἐμποδίσαν τὸ πέραμά τους φόνου...
 Ἀβουτιῆ καὶ Ἀρβας ἐσώθησαν γενναίως
 καὶ τοῦ ὀπισθοχώρησαν ἐπ' τὴ Γραβία δρομαίως,
 κ' ἡ ἐξόδος ἐγένετο ἐπὶ τὸν Ὀδυσσεύ
 ἐν μέσῳ τῶν Τουρκαλβανῶν μὲ δεινά σ'τὴ Σημαίαν,
 καὶ μ' ἕνα γέροντος τούρκου... ἀβουτιῆ μετ' ἀγγαρίαν...
 ποῦ τὰ Γαλαξιδιώτικα κερδήσαν παλληκαρίαν!

Ἦσαν ὀγδοὴ τοῦ Μαῖου π' εἶδον τὸ Χάνι,
 κ' ἐπ' τὴν πλιθοκτιστὴν οὐτὴν τῶν Ἀλωντασιῶν μας
 ἐξήλθεν ἢ ἀναστασις καὶ ἢ Ἐλευθερία, [τ' ἀνήν,
 ὡς ἐπ' τὴν Φένην τοῦ Χριστοῦ τοῦ νόσμου ἢ σωτηρία!
 Καὶ μετὰ χρόνους δεκαετῶν καὶ ἡμισυ αἰῶνα
 ποταμοῦ τοῦ Κουροῦσι οὐ σ' ἐφραμεν τὴν ἐγῶνα...
 κ' ὕψωμεν Φάρον σ'τὴν Γραβίαν... ἀπὸ τῶν αἰῶν νὰ χύσῃ...
 εἰς ἔθνον τὴν Ἀνατολήν... σ'τὴν κερδοσκοπιαν Δύσει!...
 Κ' ἢ Ἐθνικὴ σου εἰδήσις ἐπὶ εὐγνωμοσύνην
 νέμουσα μετὰ θάνατον λαμπρῶν δικαιοσύνην
 εἰς τῆς Γραβιάς τὸν Ἡῶν, τὴν Μέγαν Ὀδυσσεύ,
 τὴν φρονεθῆτα δόξα ἐπ' ἄπ' στον φονίαν,
 ἐξελέγει τὴν Σκίαν τοῦ σκοποστρατηγῆτος...
 τοῦ ἐμπροσθὸς εἰς τὴν τιμὴν κ' ἀσπλάγχνως πλεγωθέντος!

Μὴ Ὀδυσσεύ βροθὸς μὴ, ἀν' φθόνος τῶν ἐγῶν σου,
 μὲ θάνατον ἀνέμιψε τὴν πατριωτιστιαν σου!
 Εἰς κώσιον... ἔσπασαν... κ' ἄλλου κλεινοῦ...
 ἰδίως καὶ ἐδικασαν εἰς τοὺς ἰσχυροῦς γούρους [γούρους...
 Πλὴν ἢ μετὰ τὸ ὅτι εἶπες τὸς ἔτη... Ἄ δεσποτῆς,
 καὶ βδελυκτοῦς καὶ ἔτῃσε τοῦς φαίλους σκοποστρατηγῆτος...
 Συγγνώμη τοῦ δεινοῦ σου γιὰ τὴν ἀκατορίαν σου...
 Ἀν' λησμονοῦνται τ' ἄγλα σου κ' ὁ πετριωτισμοῦ σου...
 Στενοῦνται ὁ Ἑλληνοῦς... Θεοπῆ τὴν σπῆθι σου...
 γιὰ τὸ κενὸ ποῦ ἔρησε σ'τὴ δύστυχη τῆ γῆν σου...
 Θουκαί τὴν Ἀβουτιῆ μὲ τὸν Ὀμέ—Βουόνη
 ποῦ εἶπες τὴν ἐσώθησαν μὲ νεκρική σιδήνη...
 Καὶ δὲν ὑπέροσ' ὁ Μωσιᾶς δ' ἄλλο... εἶπε παθεῖ...
 γιὰτ' ἐπὶ τοὺς ἔθνη... σ'τοῦ Γραβιάσου τὰ βίθη!
 Ἐπὶ τοῦ ἰσχυροῦ... σ'τὰς Θεομολίας μόνος
 κ' ἐπὶ τῆς ἰσχυροῦ... σ'τὴν Ἀττικὴν τὴν πρῶτην τοῦ ἄγῶνος!
 Σὺ τοῦ Βουόνητ' ἐσώθησαν... τὸ τρομερὸ τ' ἐκείν
 καὶ τοῦ τῆς Γένος ἔτῃσε... ἐπ' τὴ σκλήρῳ μαχητῆ!...
 Ἦν' ἂν Ἀνδρούτσου ἔπλησε! Στενοῦνται!... Καπλάνι!...
 νὰ δῆς τοῦ ἰσχυροῦ σου εἰς τῆς Γραβιάς τὸ Χάνι
 Μνησιῶ πῶς ἐγείρουσαν εἰς τὴν ἡρωϊκίαν σου...
 σ'τὸ Τουρκοφάγο σου σπῆθι... σ'τὸν πατριωτιστιαν σου!
 Νὰ μὲν εἶπες ποτὲ κίσην ἀπὸ τῶν τῶν Ἑλλήνων,
 κ' ὡς δαίμα δόξῃς ἔθνη... σ'τὸ ὄνομα ἐκείνων
 π' ἐκίσησαν μαγόμενοι ὑπὸ Ἐλευθερίας!...
 Ἦν' Πατρίδος!.. Πίσταως!.. καὶ δόξῃς αἰώνως!!

Ἐν Ἀσσοῦ τῆς Κεφαλληνίας τὴν 20.ην Μαῖου 1888.

Ὁ Ποιητὴς
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΒΒΑΔΑΣ.

Ἐν Κερκύρῃ τῇ 21 Μαῖου 1888. Τυπωθ' ἐ' Ἀθῆνας

Apr 25 1890
VI 453